

OSTRAVAN.CZ

1. Štěpánkuv Revizor je tak napěchován divadelním kumštem, že se do něj víc už nevejde

14.11.2021 ostravan.cz - Ladislav Vrchovský

Odkaz na originál

Klíčová slova: Divadla (3); Antonína (2); Dvořáka (2); činohry; divadlo; Moravskoslezské; moravskoslezského; Národní; Národního; ostravské

Národní divadlo Moravskoslezské uvedlo v sobotu 13. listopadu premiéru inscenace satirické komedie Nikolaje Vasiljeviče Gogola Revizor v režii Vojtěcha Štěpánka. Dramaturgem inscenace je Adam Gold, scénu navrhl Jan Tobola, autorkou kostýmů je Marta Roszkopfová, hudbu k inscenaci napsal Nikos Engonidis. Pohybovou spolupráci poskytl Martin Pacek.

O Gogolově břitké komedii Revizor bylo od okamžiku jeho prvního uvedení v roce 1836 v Petrohradském Alexandrinském divadle napsáno tolik chvály, že se stala jednou z nejslavnějších her svého žánru v celých divadelních dějinách, trvajících několik tisíciletí. Je to hra nadčasová, a co se týká svého tématu, lidské tuposti, provinční omezenosti, úplatkářství a neschopnosti vykonávat pracovní funkci, je věčná. Vlastnosti, které si ve své hře bere Gogol na paškál, jsou totiž nesmrtelné. Provázely, provázejí a budou provázet lidstvo, dokud bude existovat. Toto neveselé přesvědčení potvrzuje fakt, že do stejných lidských negativních vlastností se autoři literárních a dramatických děl navážejí už tisíce let, a stále nevymizely. Vypudit je ze své osobnosti však rozumem nadaný člověk může. A to je naděje, pro kterou vznikají všechny inscenace této komedie.

Jevištní výtvarník Jan Tobola navrhl scénu, jejíž základní obrys je stejný, jako byl v jeho scénografii k Havlovi Odcházení, uvedeném v režii Vojtěcha Štěpánka 14. listopadu 2019 taktéž na scéně **Divadla Antonína Dvořáka**. Toto Odcházení mělo derniéru 6. 11. 2021, tedy před devíti dny. Obě hry měly být původně uvedeny v rámci sezonní dramaturgie v jednom roce, aby došlo k jejich jasnému propojení. Kvůli covidové pandemii se bohužel podařilo uvést alespoň derniéru Odcházení těsně před premiérou Revizora, ke které dochází až po dvou letech od původně plánovaného termínu.

V Odcházení nastupující nadějný politik Klein je hrán stejným hercem, který je obsazen do role hejtmana v Revizorovi – Vladimírem Polákem. Co se z tohoto člověka vyklube v jeho nové funkci? V Revizorovi je odpověď dvojice režiséra a dramaturga obou inscenací Vojtěcha Štěpánka a Adama Golda: Tady ho máte! Kdysi nadějný politik je teď korupcí, podlézavostí falší a hloupostí prolezlým hejtmanem. Režijně-dramaturgický tandem činohry **Národního divadla moravskoslezského** Štěpánek-Gold zde jasně a srozumitelně dávají najevo, co si myslí o velké části politiků a vysokých funkcionářů v současné České republice.

Režisér Vojtěch Štěpánek jde v Revizorovi cestou groteskního zvýraznění vlastností každé postavy. A herci jeho zadání plní dokonalým způsobem. Vladimír Polák jako místní hejtman v malém venkovském městě opět předvádí všechno, díky čemu patřil, a jak nyní dokazuje, stále patří, mezi nejvýraznější komiky **ostravské činohry**. Jeho hejtman je ukázkou nejhorších vlastností vysokého funkcionáře.

Hejtmanovu ženu Annu hraje Petra Kocmanová. Herečka ve výrazné karikatuře předvádí skvělým způsobem omezenou a navýsost hloupou ženu, bez skrupulí podvádějící svého manžela. Jejich dceru Marju hraje Sára Erlebachová. Už první krůčky Marie vstupující na scénu říkají o této postavě vše: je to naprosto duchaprázdná koketa, toužící pouze po sňatku s někým, co něco znamená.

Tomáš Jirman hraje školního inspektora Chlopova. Jeho Chlopov je do poslední kůstky v těle prolezlý strachem z jakéhokoliv nadřízeného, který by ho mohl pro neschopnost zbavit funkce. Jirman říká naprosto jasně: jak může školství, ve kterém pracují podobné nuly, vychovávat a vzdělávat děti a mládež?

Okresní soudce Ljapkin-Ťapkin v podání Vladimíra Čapky je schopen na objednávku udělat vše, co si někdo shora přeje. K takovému názoru ve vztahu k úrovni soudnictví není co dodat.

Jan Fišar hraje na první pohled ustrašeného a do koutka zalezlého správce chudinského ústavu Zemljaniku. Stačí však jediná příležitost, a je z něj udušička schopný udat každého včetně svého chlebováře. Fakt, že klienti chudinského ústavu skoro nemají co jíst, nepřekáží Zemljanikovi v tom, aby hostil každého, z koho kyne nějaký prospěch. Fišar chodí po scéně shrbený, ale vztyčí se ve chvíli, kdy je přijat jeho úplatek. Jasně gesto vyjadřující nebezpečnost takových lidí.

Poštovník Špekín v podání Roberta Finty je tak prolezlý strachem o svoji funkci, že je schopen se přerazit, jen aby všichni viděli, jak snaživě dělá svoji práci. Všem rád poslouží, ale o všech také sbírá informace díky tomu, že čte jejich korespondenci. Finta hraje tak, že se divák až bojí, aby si ve svém vyjádření ztřeštěnosti poštovníka neublížil.

Proslavenou dvojici statkářů Bobčinského a Dobčinského svěřil režisér Vítu Rolečkovi a Ondřeji Malému (v alternaci s Jiřím Sedláčkem, v premiéře vystoupil O. Malý). Oba zastupují roli místních zpravodajců, překřikují se navzájem, každý tvrdí něco jiného a vůbec jim není rozumět. Opět dokonalý obrázek místních žvanilů.

Hlavní postavu hry, bezvýznamného petrohradského úředníka Chlestakova, hraje Petr Panzenberger. Na rozdíl od všech ostatních je mnohem civilnější v projevu. Tento kontrast je však velice funkční. Vychází tím totiž velmi srozumitelně najevo Chlestakovova schopnost využít každé příležitosti k vlastnímu obohacení.

Promyšlená Panzenbergerova herecká kreace vede k tomu, že jeho Chlestakova divák zároveň přijímá i odmítá. Přijímá jeho schopnost potrestat všechny korupčníky tím, že je dovede okrást a podvést, a zároveň odmítá jeho podvodné chování. Je to mistrné vyjádření samotného Gogolova přání, jak má jeho Chlestakov vyznít.

Osipa, sluhu Chlestakova, hraje Martin Dědoch. Také on využívá minimum hereckých prostředků k přesnému vyjádření smyslu své postavy. Osip je parazit, který se bojí, aby jeho pán, o kterém ví všechno, nešel za svůj podvod do vězení. Protože by tím Osip přišel o chlebováře, byť takového, při kterém trpí hladem.

K výrazným postavám inscenace patří ještě František Strnad jako náčelník místní policie, naprosto neschopný dohlížet na dodržování zákona, Lada Bělašková, která hraje lačnou vdovu po kaprálovi, a Anna Cónová, žena zámečníka. V neposlední řadě pak i Miroslav Rataj ve funkci okresního lékaře, překvapivě však nakonec ztělesňujícího skutečného carského revizora, přijíždějícího do městečka dávno předtím, než začali všichni považovat za kontrolu shora právě Chlestakova.

Štěpánkův Revizor je celým hereckým týmem dohromady odehrán tak, že každý, kdo je v zorném poli diváka, ani na okamžik nepřestává hrát svoji postavu. Každý okamžik dění na jevišti je ale naplněn do posledního detailu vždy funkčním projevem všech, kteří jsou současně na scéně. Je to vrcholná ukázka dokonalé režie velkého jevištního obrazu, do kterého už se opravdu nic víc nevejde.

Premiérové publikum odměnilo herce tak dlouho trvajícím potleskem ve stoje, až sami účinkující museli tyto ovace ukončit tím, že po několikátém poděkování úklonou na jevišti už v rozsvíceném sále **Divadla Antonína Dvořáka** nepřišli. Podobný úspěch činoherní premiéry se v paměti pamětníků hledá vskutku složitě.

URL | <https://www.ostravan.cz/71902/stepankuv-revizor-je-tak-napechovan-divadelnim-kumstem-ze-se-do-nej-vic-uz-nevejde/>

[« zpět na začátek](#)